

Norsk Kennel Klubs Sunnhetsutvalg (SU) Årsberetning 2013

Sunnhetsutvalget har i 2013 bestått av følgende medlemmer:

Leder: Marte Ottesen
Nestleder (HS-medlem): Anna Berntzen til RS 2013, Torunn Sørbye etter RS 2013
Medlemmer: Liv Evjen, Kari Granaas Hansen, Frode Lingaas, Eva Mjelde, Christian Geelmuyden, Karin Undall Stormoen, Hans Jørgen Søiland Larsen samt fra Helseavdelingen Kristin Wear Prestrud, Kristin Aukrust og Astrid Indrebø (sekretær)

Årsberetning og referater fra SU er tidligere ikke publisert på nkk.no. Årsberetningen for 2013 er ganske detaljert, ettersom protokoller for møter 2013 ikke er publisert.

SU har møter to ganger i året. Møtedatoer 2013: 24.april og 30. oktober.

Utdrag av referat samt oppfølging av saker fra SU-møtet 24.04.2013

Søknad fra Norsk Gordonsetter Klub (NGK) – maksimumsgrense for antall registrerte valper etter samme hannhund

Følgende vedtak ble fattet på NGKs generalforsamling: *Norsk Gordonsetter Klub vedtar en øvre maksimumsgrense på antall registrerte avkom i Norge etter samme hannhund. Grensen settes ved 100 valper. Når grensen 100 valper er nådd, nektes senere kull registrering. Nedfrosset sæd kan brukes minimum 10 år etter siste ordinære kull ble født. Om særlige grunner taler for dispensasjon fra disse regler, kan dette gjøres av avlsrådet i NGK. Vedtaket gjøres gjeldende fra 1.6.2013 eller så tidlig det lar seg gjennomføre."*

NKKs avlsstrategi tilsier at ingen hund i løpet av sitt liv bør ha flere avkom enn tilsvarende 5% av antall registrerte avkom i rasen i en 5-årsperiode (for antallsmessig små raser bør beregningsgrunnet inkludere populasjonen i det/de land som norske oppdrettere samarbeider nærmest med). Denne anbefalingen ville for gordon setter gitt en maksimalgrense for rasen på i overkant av 150 valper. NGK ønsker å ta hensyn til bruk av sønner og sønnesønner i sitt vedtak og ønsker følgelig en ytterligere begrensing. De oppgir at opp gjennom historien har 49 hunder av rasen hatt mer enn 100 avkom, gjennomsnittet for disse er 158. Klubben har utarbeidet slektskapsfiler på barnebarn- og oldebarnnivå etter mye brukte hannhunder. Den begrensningen som foreslås av klubben er i overensstemmelse med NKKs anbefaling på antallsmessig store raser (jfr NKKs Oppdretterskole; ned mot 2% bør vurderes for antallsmessig store raser).

Etttersom dette er den første søknaden som NKK har mottatt om å sette et maksimumsantall valper etter samme hund for å få registrert valper i NKK, fremmet SU forslag overfor HS om å åpne for muligheten til å kunne innvilge en slik søknad, samt forslag om å innvilge søknaden fra NGK.

HS fattet på sitt møte 05.09.13 følgende vedtak på bakgrunn av SU sin innstilling: *Hovedstyret besluttet at det åpnes for mulighet for raseklubber til å søke om innføring av et maksimum antall avkom som kan registreres på ordinær måte etter samme hund, etter vedtak på klubbens generalforsamling/årsmøte. Etter at maksimumsantallet av valper registrert i NKK er nådd, blir ytterligere valper etter hannhunden registrert med avlssperre eller ikke registrert; klubbens generalforsamling/årsmøte avgjør hvilket alternativ som blir*

gjeldene for rasen. Importerte hunder som blir født før maksimumsgrensen er nådd, registreres på ordinær måte. Det gis imidlertid mulighet for å søke om dispensasjon til ytterligere bruk av hannhunden. En nøye begrunnet søknad, som også inkluderer informasjon om tispene som er tenkt parete, sendes NKK som innhenter uttalelse fra raseklubb før vedtak fattes.

Nedfrosset sæd kan brukes etter et minimum antall år etter at maksimalgrensen er nådd; antall år avgjøres av raseklubbens generalforsamling/årsmøte. Dersom klubben ikke selv har satt noen slik grense, settes den til 8 år.

SU får beslutningsansvar mht å vedta innføring av overnevnte krav for den enkelte rase.

Hovedstyret gir sin tilslutning til at det innføres en maksimumsantall på 100 avkom som kan registreres etter samme hund for rasen gordon setter. Etter at maksimumsantallet av valper registrert i NKK er nådd, blir ytterligere valper etter hannhunden ikke registrert. Det gis imidlertid mulighet for å søke om dispensasjon til ytterligere bruk av hannhunden. En begrunnet søknad, som inkluderer informasjon om tispene som er tenkt parete, sendes NKK som innhenter uttalelse fra raseklubb før vedtak fattes.

Nedfrosset sæd kan brukes minimum 10 år etter at maksimalgrensen er nådd.

Kravet trer i kraft for paringer foretatt fom 01.07.2014.

Raseklubben oppfordres til å publisere oppdaterte oversikter over antall avkom etter aktuelle avlshunder på sin web-side.

Importerte hunder som er født før maksimumsgrensen er nådd, registreres på ordinær måte.

NKKs Antidopingreglement – høring

SU var en av høringsinstansene for dette dokumentet, og avga sitt hørings svar i mai 2013.

Mulighet for oppheving av avlssperre som er pålagt av NKK pga økt risiko for en spesifikk sykdom, når det på et senere tidspunkt foreligger kjent DNA-status for sykdommen og de er konstatert fri eller bærere (ikke affisert)?

SU sendte til innstilling til HS, som 05.09.13 fattet følgende vedtak (HS-sak 187/13):

Hovedstyret vedtar innstillingen fra Sunnhetsutvalget om at NKK kan, etter begrunnet søknad fra eier, innvilge dispensasjon til bruk i avl av hund som er pålagt avlssperre av NKK på grunn av økt risiko for en spesifikk sykdom. Dette når det på et senere tidspunkt foreligger en sikker DNA-test godkjent av NKK for sykdommen og hunder er konstatert fri eller bærer (ikke affisert). Dersom hunden er bærer av det sykdomsframkallende genet er det en forutsetning at den pares med en som er fri.

Videre besluttet HS å delegere håndtering av tilsvarende saker til administrasjonen i framtiden.

Sentral registrering av rygggrøntgendiagnoser hos dachshund

Orientering fra Helseavdelingen (KA): Oppstart av sentral registrering starter 15.08.13. Avleser er førsteamanuensis Øyvind Stigen, som har vært avleser for Norske Dachshundklubbers Forbund siden de startet med røntgenfotografering og avlesning rundt år 2002. Tidligere diagnoser stilt av Stigen som inntil nå har blitt registrert i NDF vil bli lagt inn i DogWeb av NKKs Helseavdelingen. Informasjon er gitt i Norsk veterinærtidsskrift, i raseklubbens medlemsblad og i Hundesport.

Sentral registrering av patellastatus

Orientering ved Helseavdelingen (KWP): Det vil bli orientert om sentral registrering av patella-status i Norsk Veterinærtidsskrift nr 3/13 og i Hundesport nr 6/7-13.

NKK har besluttet at vi godkjenner spesialister i smådyrmedisin samt annen godkjent europeisk eller amerikansk spesialistutdanning; disse og andre som mener de har spesiell kompetanse må tilskrive NKKs Helseavdeling med dokumentasjon av kompetansen. Veterinærer som godkjennes av NKK til å kunne skrive offisielle patellastatus-attester underskriver en avtale med NKK. Ordningen starter opp 15.08.13.

Sentral registrering av DNA-resultater

Orientering ved Helseavdelingen (KWP): Siden forrige møte er følgende tester godkjent av NKK:

Irsk setter: rcd4-PRA

Irsk rød og hvit setter: CLAD, vonWillebrand, rcd1-PRA og rcd4-PRA

Gordon setter: rcd4-PRA

Alaskan malamute: arvelig polyneuropati

Oversikten over DNA-tester på nkk.no blir kontinuerlig oppdater.

Søknad fra Norsk Spesialklubb for Finsk Spets og Norrbottenspets om innføring av krav til øyelysing av norrbottenspets

HS vedtok på sitt møte 17.06.10 at SU skal vurdere i hvert enkelt tilfelle om det er behov for registrering av kjent øyelysningsstatus i de(n) konkrete rasen(e) og anbefale dette for vedtak i HS (sak 88/10).

- a. SU fattet følgende vedtak: *SU anbefaler overfor HS at SU får beslutningsansvar mht å vedta innføring av krav om kjent øyelysningsstatus for den enkelte rase, etter begrunnet søknad fra raseklubb basert på vedtak på raseklubbens Generalforsamling/Årsmøte.*

Raseklubben har sent inn en søknad om at det innføres krav om øyelysing av norrbottenspets før avkom kan registreres i NKK og at øyelysingen ikke skal være eldre enn 12 mnd før paring. Raseklubben oppgir at det i rasens hjemland Sverige har pågått et intensivt avlsarbeide i mange år for å få kontroll med sykdomsbildet i rasen, spesielt for øyesykdommene katarakt og PRA. I følge raseklubben har de fått en klar henstilling fra Sverige om at alle norrbottenspetser som brukes i avl må være øyelyst med frisk status (fri for arvelig sykdom). I følge raseklubben har de hatt krav om øyelysing i klubben i mange år, likevel avles det på foreldretyr i Norge i dag som ikke er øyelyst.

I avlsanbefalingene fra den norske gruppen av autoriserte øyelysere står følgende for norrbottenspets:

Sykdom: *Utviklingskatarakt*

Undersøkelserutine: Avltsisper undersøkes før hvert valpekull, hannhunder årlig så lenge de brukes i avl. Øvrige hunder undersøkes i 1, 3 og 7 års alder.

Avlsanbefaling: Hunder med utviklingskatarakt bør ikke brukes i avl

SKKs krav for rasen (rasens hjemland): *Registreringsförbud* för avkomma efter föräldradjur som ej har officiellt ögonundersökningsresultat. Ögonintyget får ej vara äldre än 1 år. I enlighet med SKKs grundregler ska giltigt resultat föreligga före parning. Hund som ERG-undersökts i Sverige vid lägst 18 månaders ålder behöver ej förnyad undersökning avseende PRA. *Registreringsförbud* för avkomma efter föräldradjur med PRA. Gäller fom 1996-01-01.

Vurdering

NKK kan ikke godkjenne at en ERG-undersøkelse erstatter øyelysing ettersom det ikke sier noe om juvenil katarakt (klubben søker heller ikke om ERG-undersøkelse).

SKK er et av de svært få landene i Europa som ikke vil benytte det internasjonale ECVO-skjemaet ved øyelysing, og iflg Ellen Bjerkås er de svenske diagnosekriteriene for katarakt ikke helt i overensstemmelse med ECVO.

NKK legger kun inn resultater fra ECVO-skjemaer i DogWeb; resultatene legges inn slik at en PDF-fil av ECVO-skjemaet automatisk blir tilgjengelig i DogWeb. Svenske øyelysingsresultater kan følgelig ikke legges inn i DogWeb.

- b. SU fattet følgende vedtak: *SU anbefaler overfor HS at det innføres krav om kjent øyelysningsstatus for norrbottenspets for foreldretyr ved registrering av valper i NKK. Øyelysingen må være foretatt maksimalt ett år før paring. ERG-undersøkelse erstatter ikke*

øyelysing, da denne undersøkelsen ikke sier noe om andre øyesykdommer som er kjent hos rasen (juvenil katarakt).

Ved bruk av utenlandske hunder: kopi av hundens ECVO-attest må vedlegges registreringsanmeldelsen, og resultatet fra denne attesten vil bli lagt inn i DogWeb.

For svenske hunder: Dersom øyelysingen er utført i Sverige, men uten at det foreligger en ECVO-attest, må kopi av den svenske øyelysingsattesten vedlegges registreringsanmeldelsen; dette resultatet kan imidlertid ikke legges inn i DogWeb. Kravet trer i kraft 01.01.2014.

HS fattet på sitt møte 05.09.13 vedtak i overensstemmelse med SU in innstilling (HS-sak 198/13).

DNA-test for hundehundsyndromet (intestinal lymfangiektasi)?

Frode Lingaas orienterte om at det nå sannsynligvis er laget en DNA-test for denne sykdommen i Hannover. Forskningen har inkludert prøver fra 5 syke og 7 friske hunder.

Utdrag fra referat samt oppfølging av saker fra SU-møtet 30.10.13

Søknad fra Hvit Gjeterhundklubb – innføring av krav om kjent DNA-status for MDR-1 for foreldredyr ved registrering av valper

Søknad mottatt 13.08.13: Hvit Gjeterhundklubb søker om at det innføres krav om kjent DNA-status på MDR-1 hos foreldredyr ved registrering av valper, på bakgrunn av vedtak på klubbens årsmøte.

Klubbens begrunnelse: MDR-1 er betegnelsen på en mutasjon som gjør hundene følsomme for visse legemidler. Bruk av enkelte legemidler kan forårsake alvorlig neurologisk sykdom eller død. Med en DNA-test kan vi finne ut av om hunden har denne mutasjonen. Vi ser dette som et nødvendig tiltak, siden det fortsatt finnes veterinærer rundt om i landet som ikke vet om sykdommen og dette kan resultere i feil medisiner og dermed sette hundens liv i fare. Pga av den enkle nedarvingen vil det være mulig å rydde ut feilen gjennom planlagte parringer som fremmer friske hunder. Alle avkom etter foreldredyr som er frisk (MDR 1 +/-) blir automatisk frisk (altså også MDR 1 +/+). Om flest mulig avlsdyr får kjent status, kan den så gitt "automatisk" videre ved +/- mot +/- for parringer.

SU fattet følgende vedtak: *SU anbefaler at det innføres sentral registrering i NKK av resultater fra DNA-test for MDR-1 og at avkom etter frie foreldre får diagnosen fri pga av stamme i DogWeb.*

SU innvilger imidlertid ikke søknaden om krav om kjent MDR-1 status for foreldredyr ved registrering av valper i NKK, da en nedsatt toleranse for enkelte legemidler ikke er å anse som sykdom. Vi anbefaler raseklubben til å oppfordre eller kreve av oppdretterne at foreldredyra har kjent status for formidling av valper gjennom raseklubben.

Søknad fra Norsk Spaniel Klub (NSK) – krav om øyelysning (22.09.13)

NSK vedtok på sitt Representantskapsmøte 20. april 2013 følgende: "NSK søker NKK om å innføre registreringsrestriksjoner for de valpekull hvor ett eller begge foreldredyr mangler øyelysning for alle spanielrasene (tilknyttet NSK). Det medtas at det bør gis dispensasjon til bruk av utenlandske foreldredyr".

Sammendrag av klubbens søknad: "NSK har i alle år benyttet seg av frivillighet, ikke påbud, i forbindelse med all avl av spaniels i Norge. Dessverre har vi kunnet konstatere at dette ikke har ført utviklingen i den ønskede retning. Vi ser at manglende krav blir utnyttet av kyniske oppdrettere, spesielt innen rasene cocker og amerikansk cocker spaniel. Derfor er det nå et uttalt ønske i klubben at vi strammer noe til, derav denne søknaden.

Amerikansk cocker spaniel

I 2013 har det så langt vært lyst 60 hunder. Av disse har 25-30 % anmerkning, 15 hunder har fått påvist ulike diagnoser som ulike former for katarakt, samt bl.a. entropion. 20 hunder har fått anmerkning på ektopiske ciler i varierende grad.

Det foregår en utstrakt «produksjon» av amerikanske cockervalper, som formidles utenfor Norsk Spaniel Klubs rutiner. Svært mange av disse kullene blir født etter ikke øyenlyste foreldre, og uten noen form for helseundersøkelse i det hele tatt.

Samlet mener vi at dette er grunn til å søke om registreringsrestriksjoner for rasen.

Cocker spaniel

I 2013 har det så langt vært lyst 116 cockere. Av disse har ca. 20 % anmerkninger, og har fått påvist bl.a. PRA og ulike former for katarakt. 35 hunder har fått anmerkning på ektopiske ciller i varierende grad.

Det foregår en utstrakt «produksjon» av cockervalper, som formidles utenfor Norsk Spaniel Klubs rutiner. Svært mange av disse kullene blir født etter ikke øyenlyste foreldre. Vi har også de siste par år sett en økende avl av cocker spaniel på såkalte «jaktlinjer». Her ser det ut til å være mindre interesse for å sjekke øyenstatus hos avlsdyr, slik at vi betrakter dette som et økende problem.

Samlet mener vi at dette er grunn til å søke om registreringsrestriksjoner for rasen.

Engelsk springer spaniel

I 2013 har det så langt vært lyst 77 hunder. 10 av disse har fått anmerkning. Blant påviste diagnoser er katarakt og PRA. 2 har fått anmerkning på ektopiske ciller i varierende grad. Vi anser imidlertid at vi har et ganske stort skjult problem med glaukom på rasen, og at vi derfor ser det som svært viktig at flest mulig hunder blir øyenlyst og gonoskopierte. Vi regner med å ha noe mer materiale på glaukom etter å ha avsluttet vår pågående helseundersøkelse i samarbeid med NVH. Det er mindre vanlig at det produseres valpekull etter ikke øyenlyste foreldre enn f. eks. hos cocker spaniel og amerikansk cocker, men dette har forekommet den senere tiden.

Samlet mener vi at dette er grunn til å søke om registreringsrestriksjoner for rasen.

Welsh springer spaniel

I 2013 har det så langt vært lyst 16 hunder. 6 har fått anmerkninger, fire på ektopiske ciller. Vi ser en økende interesse for rasen generelt. Vi har også observert et skjult problem med glaukom også på denne rasen, og mener det er viktig å være i forkant.

Samlet mener vi at dette er grunn til å søke om registreringsrestriksjoner for rasen.

Clumber spaniel

Rasen er liten i Norge, men er internasjonalt kjent for å ha til dels betydelige problemer med entropion/ektropion.

Samlet mener vi at dette er grunn til å søke om registreringsrestriksjoner for rasen.

Field spaniel/sussex spaniel/irsk vannspaniel/amerikansk vannspaniel

Tre field spaniels er lyst det siste året, en med anmerkning (katarakt). Innsamlet materiale fra Finland og Sverige viser at dette ikke er noe unikt tilfelle. Når det gjelder de andre rasene, foreligger det ikke noe materiale. Det er imidlertid et sterkt ønske fra NSKs representantskap om å ha lik praksis for alle raser som klubben forvalter.

Samlet mener vi at dette er grunn til å søke om registreringsrestriksjoner for rasene.”

SU har utarbeidet følgende registreringsoversikt over disse spanielrasene:

Gj.sn. reg/år siste 5 år	Am. cocker spaniel	Clumber spaniel	Cocker spaniel	Engelsk springer sp	Field spaniel	Irsk vannspaniel	Sussex spaniel	Welsh springer sp
	174	6	500	232	6	4	3 stk 2011	49

I SKK er det kun krav om øyelysning for amerikansk cocker spaniel.

Saken ble diskutert, mange innspill. Det ble presisert at klubbens søknad kun er et krav om kjent status og at dette er et krav som enhver oppdretter må kunne oppfylle. Etter avsluttet diskusjon ble følgende vedtak fattet; vedtaket var enstemmig.

Vedtak: Det innføres krav om kjent øyelysingsstatus for amerikansk cocker spaniel, amerikansk vannspaniel, clumber spaniel, cocker spaniel, engelsk springer spaniel, field spaniel, irsk vannspaniel, sussex spaniel og welsh springer spaniel (alle rasene tilknyttet Norsk Spaniel Klubb) for foreldredyr ved registrering av valper i NKK. Øyelysingen må være foretatt maksimalt ett år før paring. ERG-undersøkelse erstatter ikke øyelysning.

Ved bruk av utenlandske hunder: kopi av hundens ECVO-attest må vedlegges registreringsanmeldelsen, og resultatet fra denne attesten vil bli lagt inn i DogWeb.

For svenske hunder: Dersom øyelysingen er utført i Sverige, men uten at det foreligger en ECVO-attest, må kopi av den svenske øyelysingsattesten vedlegges registreringsanmeldelsen; dette resultatet kan imidlertid ikke legges inn i DogWeb.

Det gis mulighet for å søke om dispensasjon fra kravet i spesielle tilfeller. En begrunnet søknad sendes fra oppdretter til NKK som forespør raseklubb før vedtak fattes.

Det presiseres at kravet ikke har tilbakevirkende kraft og omfatter følgelig ikke frosset sæd som er frosset før restriksjonen trer i kraft og hvor hunden ikke lenger er i live.

Kravet trer i kraft 01.04.2014.

Søknad fra raserådet for tibetansk spaniel – krav om øyelysning (25.09.13)

Norsk Miniatyrhundklubb har bekreftet at de stiller seg bak søknaden fra raserådet for tibetansk spaniel angående krav om øyelysning; forslaget er vedtatt på raserådets årsmøte 08.06.2013 (26 tilstede, enstemmig vedtatt).

Utdrag fra søknaden: Raseklubben har en anbefaling om at mor og far skal øyenlyses før paring, og øyenlysningen skal skje innen 12 måneder før paring. Mange har vært flinke til å etterfølge anbefalingen, men dessverre ikke på langt nær så mange som raserådet skulle ønske.

Det har de siste årene vært noen tilfeller av PRA, katarakt og det er også en del forekomst av andre øyesykdommer. Det er også en del tilfeller av entropion / ektropion og feilstilte øyehår (distichiasis/trichiasis). Raseutvalget mener at det er veldig viktig for det videre avlsarbeidet at hundene blir øyenlyst før paring.

Raserådet oppgir videre at en DNA-test fra AHT er tilgjengelig for PRA 3. Etersom rasen også har andre øyesykdommer ønsker de krav om øyelysning. Det oppgis at det kan være også andre gen hos rasen som årsak til PRA (dette opplyses det om på AHTs web-side).

Vedtak: Det innføres krav om kjent øyelysingsstatus for tibetansk spaniel for foreldredyr ved registrering av valper i NKK. Øyelysingen må være foretatt maksimalt ett år før paring. ERG-undersøkelse erstatter ikke øyelysning.

Ved bruk av utenlandske hunder: kopi av hundens ECVO-attest må vedlegges registreringsanmeldelsen, og resultatet fra denne attesten vil bli lagt inn i DogWeb.

For svenske hunder: Dersom øyelysingen er utført i Sverige, men uten at det foreligger en ECVO-attest, må kopi av den svenske øyelysingsattesten vedlegges registreringsanmeldelsen; dette resultatet kan imidlertid ikke legges inn i DogWeb.

Det gis mulighet for å søke om dispensasjon fra kravet i spesielle tilfeller. En begrunnet søknad sendes fra oppdretter til NKK som forespør raserådet før vedtak fattes.

*Det presiseres at kravet ikke har tilbakevirkende kraft og omfatter følgelig ikke frosset sæd som er frosset før restriksjonen trer i kraft og hvor hunden ikke lenger er i live.
Kravet trer i kraft 01.04.2014.*

Søknad fra Norsk Lundehundklubb

NKK mottatt søknad fra Norsk Lundehundklubb, datert 01.09.13 om opprettelse av X-register for krysninger med Norsk Lundehund. Spørsmålet angående innkrysning er forelagt HS-leder Siv Sandø. Hun ber SU om å komme med en innstilling i saken før HS fatter vedtak angående innkrysning av andre raser i norsk lundehund.

Utdrag av klubbens søknad:

Norsk Lundehund Klubb er i gang med å planlegge et krysningsprosjekt. På bakgrunn av dette søker vi herved om å få opprette et X register hos NKK der vi kan registrere krysninger mellom Norsk lundehund og inntil to utvalgte raser. På et seinere tidspunkt vil det bli en vurdering med hensyn til å åpne stamboka for ta inn hunder fra dette X-registeret. Når klubben kommer så langt vil den søke råd fra NKK om hvordan dette kan gjøres. Dette er imidlertid langt frem i tid, og vi ønsker å holde nøye kontroll med hvor krysningsvalpene befinner seg til enhver tid. I første omgang ønsker vi å avle flere generasjoner i X-registeret, og ber dermed om å få merke generasjonene med X1, X2 og X3.

Foreløpig plan for krysningsforsøket

Valg av raser

Første fase i dette krysningsprosjektet er en kartlegging av aktuelle raser for krysning. I denne sammenhengen vil flere faktorer bli vurdert, som grad av genetisk likhet med lundehund, anatomiske trekk og andre egenskaper hos den andre rasen som vil være verdifulle for lundehunden. NordGen og Norsk Genressurscenter bidrar med genetiske undersøkelser og design av krysningsprosjektet. I tillegg har NLK samarbeid med de to eksteriørdommerne Christen Lang (medlem av NLKs avlsråd) og Hans Åke Sperne om utvalg av individ for krysning.

Etter en overordnet vurdering av flere raser har NLK valgt tre raser for en nærmere vurdering. De tre rasene er Norsk buhund, Islandshund og Norrbottenspets.

Norsk Lundehund Klubb tar nå kontakt med de tre rasenes klubber i Norge og i hjemlandene deres for å orientere om planene og invitere til samarbeid for blant annet å innhente nærmere opplysninger om rasene, særlig der vi har behov for mer informasjon enn det vi kan finne ut fra Dogweb. Vi har i brev sendt september 2013 uttrykt at vi ønsker oss en dialog med raseklubben om:

- Helse og sykdomsforekomst på rasen – har rasen noen spesielle helseproblemer som vi bør være oppmerksom på?
- Tilgang på avlstisper – vi planlegger å benytte 3-4 avlsdyr til den første generasjonen med krysninger, 1-3 fra hver rase. Siden lundehunden er så liten, vil vi være avhengig av å samarbeide med oppdrettere som har en egnet tisper og som kan tenke seg å opprette et blandingskull. NLK vil sette opp retningslinjer for forvaltning av disse valpene. Vi vil se til at krysningene får gode hjem og de vil bli tett fulgt opp av Norsk Lundehundklubb – som vil inkludere dem i klubbens aktiviteter og lage egne arrangementer med fokus på krysningene.
- Informasjon om temperament og gemytt – gjerne ved at vi besøker oppdrettere/eiere av Islandshund og Norrbottenspets.

Råd om kartlegging av eventuelle arvelige lidelser hos krysningene

NLK har behov for råd og veiledning fra NKK når det gjelder kartlegging av arvelige lidelser hos krysningene. Uansett hvilken hunderaser vi velger for krysning, vil den ha en eller flere arvelige lidelser som vi i dag ikke har hos lundehunden. Lundehunden har kun en arvelig lidelse som er utbredt i rasen, nemlig IL. Det finnes enkelte tilfeller av

patellaluksasjon, samt noen få tilfeller av polkatarakt, ellers er arvelige lidelser ikke kjent hos rasen. Med tanke på dette vil vi ha behov for et samarbeid med NKK i forhold til hvordan vi velger ut avlsdyr blant krysningene med tanke på dette. Vi må selvsagt i utgangspunktet etterstrebe at de tispene vi velger fra andre raser, selv er klinisk friske og at det er liten sannsynlighet for at deres etterkommere får en arvelig lidelse.”

NKK har gjennom mange år hatt et krysningsprosjekt for dunker/hygen, haldenstøver/hygen og finskstøver/haldenstøver. For disse krysningene ble det tidlig på 90-tallet vedtatt at paringene før de foretas skal godkjennes av avlsrådet og Frode Lingaas.

FL informerte om at NLK har et godt samarbeid med NorGen og Norsk genressurscenter og har ingen innvendinger mot at de står som faginstans for prosjektet. Etterlyser informasjon i søknaden om en DNA-test som sannsynligvis er laget for IL (interstinal lymfangiektasi – lundehundsyndromet) i Hannover – professor Diesel. Klubben bes om å holde seg orientert om denne saken.

I vedtaket bør det gis mulighet for innkrysning med 3 raser, ikke 2 slik klubben søker om; norsk buhund bør foreløpig ikke ekskluderes.

Viktig at NKKs administrasjon ved Helseavdelingen er involvert i hvilke raser som skal inkluderes samt godkjenning av paringer. Det bør presiseres hva som skal være med i søknaden angående paringer: helse, eksteriør, atferd. Paringer må planlegges i god tid. Kvalitetskontroll, dokumentasjon og protokoll er av stor viktighet. Det må presiseres at NKK har det overordnede ansvaret for rasen.

FL opplyste at hovedproblemet i harehundmiljøet angående krysningene ikke er antall hunder – men antall eiere som ønsker en krysningshund, samt at krysningshundene må kunne være tilgjengelige for avl. Viktig effekt av krysningsavl er å øke antall eiere.

Viktigheten av å sikre genmateriale gjennom frysning av sæd ble påpekt.

SU fattet følgende vedtak: SU innstiller overfor HS at det åpnes for innkrysning av andre raser i norsk lundehund. NKK oppretter et X-register der det kan registreres krysninger mellom norsk lundehund og inntil tre utvalgte raser. Før paringer kan foretas og hunder registreres i X-registeret må det foreligge en nøye begrunnet søknad fra Norsk Lundehundklubb til NKK ved Helseavdelingen med kvalitetskontrollert dokumentasjon. Det utarbeides en sjekkliste for dokumentasjon av det som er mulig å skaffe tilveie. SU foreslår at hunder kan registreres i X-registeret gjennom flere generasjoner, slik raseklubben ønsker. Etter søknad fra NLH kan stamboka åpnes for å ta hunder fra X-registeret inn i det ordinære registeret for rasen.

HS fattet på sitt møte 11.12.13 vedtak i overensstemmelse med SU sin innstilling (HS sak 226/13)

Søknad om registreringskrav fra Norsk Irsksetterklubb (13.05.2013)

HS har delegert beslutningsansvar til SU mht til å vedta innføring av krav om kjent DNA-status hos foreldredyr for spesifikke sykdommer på den enkelte rase, på bakgrunn av godkjenning fra raseklubbens Generalforsamling og søknad fra klubbens styre. Hovedstyret besluttet videre at dersom det innføres et krav om kjent DNA-status hos foreldredyr for en arvelig sykdom hos en rase for at valper skal kunne registreres, innføres det automatisk et krav om at minst én av foreldredyrene i kombinasjonen må være fri for det sykdomsfremkallende genet (DNA-test eller fri pga stamme) ved autosomal recessiv nedarving (HS-sak 232/12).

*SU fattet følgende vedtak: SU innvilger Norsk Irsksetterklubbs søknad om at det for **irsk setter** innføres krav om kjent DNA-status hos foreldredyr for CLAD, rcd1PRA og rcd4PRA for at avkom skal registreres. For rasen **irsk rød og hvit setter** innføres det krav om kjent DNA-status for foreldredyr for CLAD og Von Willebrands Disease (Vwd). I overensstemmelse med HS-vedtak 232/12 innføres det samtidig krav om at minst én av*

foreldredyrene i kombinasjonen må være fri for de sykdomsfremkallende genene.

Det gis dispensasjon for krav om kjent status ved bruk av utenlandske hunder, importert frossen sæd samt sæd fra NKKs sædbank som er frosset før restriksjonen tro i kraft og hvor hunden ikke lenger er i live. Forutsetningen for slik dispensasjon er at utenlandsk hannhund/frossen sæd brukes på tisper som er fri for de aktuelle sykdomsfremkallende genene.

Vedtaket trer i kraft for paringer foretatt fom 01.04.2014.

Søknad fra Norsk Greyhoundklubb – innføring av sentral registrering av DNA-resultater og innføring av krav om kjent DNA-status for nevropati (GHN) for foreldredyr ved registrering av valper

Søknad mottatt 06.09.13: Norsk Greyhoundklubb søker om at det innføres krav om kjent DNA-status for GHN hos foreldredyr ved registrering av valper.

Klubbens begrunnelse: ”Det er en stor andel av greyhounds som er bærer av neuropatigenet, og det har vært ikke vært noen formell kontroll med avlsarbeidet i rasen siden klubben fikk kunnskap om denne sykdommen. Utviklingen og utbredelsen av GHN er m.a.o. uavklart. Situasjonen har endret seg noe i løpet av det siste året, hvor det i enkelte land arbeides for formelle restriksjoner for avl på individ som er bærere av GHN, og en obligatorisk registrering av GHN-status.”

SU fattet følgende vedtak: Det innføres sentral registrering i NKK (DogWeb) av resultater fra DNA-test for GHN hos greyhound utført hos Optigen, med mulighet for også å godkjenne resultater fra Universitetet i Bern dersom rutiner for krav til oppgitt id-merking (chip) blir tilfredsstillende. Avkom etter frie foreldre får diagnosen fri pga avstaming i DogWeb.

SU innvilger søknaden om krav om kjent GHN-status for foreldredyr ved registrering av valper i NKK, ut fra de foreliggende opplysningene. NKK v/Helseavdelingen sender en oppfordring til Universitetet i Bern om å kreve chipnummer i sitt rekvisisjonsskjema samt påføre chipnummer på prøvesvar/sertifikat.

I overensstemmelse med HS-vedtak 232/12 innføres det samtidig krav om at minst én av foreldredyrene i kombinasjonen må være fri for de sykdomsfremkallende genene.

Det gis dispensasjon for krav om kjent status ved bruk av frossen sæd som er frosset før restriksjonen tro i kraft og hvor hunden ikke lenger er i live. Forutsetningen for slik dispensasjon er at frossen sæd brukes på tisper som er fri for det sykdomsfremkallende genet.

Kravet trer i kraft for paringer foretatt fom 01.07.2014

Oppdatering av SU sitt mandat, tilgjengelighet av SU-referater

SU sitt mandat ble utarbeidet i 1999, og bør på enkelte områder oppdateres.

Det ble videre diskutert hvorvidt protokollen fra SU (i en noe omarbeidet form) bør legges ut på nkk.no. Det var enighet om at informasjon om jobben som gjøres i SU være tilgjengelig på nkk.no. Dette bør gjøres i en noe omarbeidet form og forkortet form. Vedtak fra SU som skal fremmes for HS kan ikke legges ut på nkk.no før saken har vært behandlet av HS. SU foreslår at det i slike saker kan stå: ”Sak... avventer behandling i HS”.

Vedtaket: SU oppfordrer administrasjonen til å utarbeide et oppdatert mandat for SU. Det oppfordres til å beholde formuleringen om årsrapport. Videre oppfordres det til at vedtaksprotokoll fra SU legges ut på nkk.no, men at forslag som skal fremmes for HS ikke legges ut før HS har behandlet saken.

Bør NKK åpne for muligheten til å pare en tisper med 2 hannhunder i samme løpetid?

Oppfølging av sak 11 b/2-2012, hvor SU besluttet at AI skulle ta kontakt med FKK for å høre om deres erfaringer.

Historikk

I NKK ble det på slutten av 90-tallet åpnet for mulighet til å få registrert valper i samme kull etter to forskjellige hannhunder dersom den doble paringen skjedde ved et uhell. HS-vedtaket gjorde det imidlertid klart at det ikke var tillatt å pare med to hannhunder på samme løpetid med overlegg. En forutsetning for å kunne registrere valper fra samme kull etter 2 fedre, er at det foreligger DNA-test av alle valpene, mor og de aktuelle fedrene. Kostnadene betales av oppdretter av kullet.

FCI International Breeding Rules §18: Normally, a female is to be mated by only one male for the same litter. In cases of deviations, the kennel clubs are obliged, at the breeders costs, to have the parentage proved by DNA-testing.

I FKK ble det for noen år siden gitt generell tillatelse til at en tisper kan pares med 2 hannhunder på samme løpetid.

FKKs erfaringer (Päivi Rantasalo, Breeding Consultant): *We have had absolutely no problems with these matings. On the contrary, our present rules encourage the breeder to be honest and check the paternity after an accidental double mating. The number of voluntary paternity checking has increased.*

We do not know the real number of these matings since we only get to know the successful ones (if puppies after two males are registered).

The number of registered "double" litters is not high, but both breeders and FKK are quite satisfied with this system.

I think there are three/four possibilities to benefit:

- *the possibility to increase genetic variation in a very small gene pool*
- *the possibility to mate with an old male with poor semen quality and then mate again with another more fertile male. The breeder ensures getting puppies and there is still a possibility that the old male is the father of at least some of the puppies*
- *same thing as above if you have frozen semen with poor quality*
- *if there is an accidental double mating*

DKK informerer om at de nå også tillater paring med to hannhunder på samme løpetid, og registrerer valpene på bakgrunn av DNA-tester.

Vedtaket: SU henstiller overfor HS at det åpnes for en generell mulighet til at en tisper kan pares med to hannhunder på samme løpetid. Før valpene kan registreres må det utføres en avstammingskontroll som inkluderer alle valpene, mor og de potensielle fedrene; alle hundene må være ID-merket senest på prøvetakingstidspunktet. Resultatet fra avstammingskontrollen må være utvetydig; valper kan kun registreres dersom det med sikkerhet kan fastslås hvem som far til valpen. Oppdretter må selv dekke alle utgifter i forbindelse med prøvetaking og analyse.

HS vedtok på sitt møte 11.12.13 SU sin innstilling (HS-sak 227/13).

Sentral registrering av DNA-resultater

Orientering fra Helseavdelingen (KWP): NKK godkjenner også resultater for en del DNA-tester fra Laboklin. Ni nye tester vil innen kort tid bli publisert i DogWeb og skjema kan bestilles fra "min side" på nkk.no. Prøvekjøring av systemet for de nye testene er utført for få dager siden og fungerer tilfredsstillende.

På NKUs DNA-møte 22.-23.10 var det enighet om at de nordiske kennelklubbene godkjenner hverandres DNA-resultater.

Det ble gitt en kort informasjon om "My Dog DNA" som markedsfører av et finsk firma, hvor det tilbys at eiere kan sende en DNA-prøve av hunden sin og få utført en rekke DNA-tester, inkludert tester på sykdommer som aldri er påvist på den aktuelle rasen. NKU/VK tar sterkt avstand fra dette og har informert firmaet om dette.

Sentral registrering av patellastatus

Orientering fra Helseavdelingen (KWP). Sentral registrering startet 15.08.13. Per i dag 73 veterinærer som har inngått avtale med NKK. Tilbud om å inngå avtale er sendt spesialister i smådyrmedisin og veterinærer med dr.grad innen området kirurgi. Veterinærer med gode kvalifikasjoner basert på klinisk praksis kan søke. Øyelyserne har også fått tilbud om avtale. De har alle lang klinisk praksis før de kan begynne på denne utdanningen. Det er tilbud om øyelysning på alle NKKs Internasjonale utstillinger, og øyelyserne kan også her undersøke for patellastatus. Det samme kan de gjøre når de øyelyser på andre klinikker.

Informasjon har stått i Norsk Veterinærtidsskrift. Det har kommet en del tilbakemeldinger om at mange veterinærer ikke har fått dette med seg.

Skjema som skal fylles ut i forbindelse med undersøkelsen for patellastatus må hentes fra «min side» på DogWeb.

Informasjon om patellastatus samt hvilke veterinærer som har inngått avtale om å skrive patellaattest ligger på nkk.no. KWP vil også legge ut tilsvarende informasjon som ble gitt i NVT mht mulighet for andre enn spesialister til å søke om å inngå avtale.

Revidert avtale med veterinærer for innsending av røntgenbilder til sentral avlesning i NKK

Kort orientering ved Helseavdelingen:

Avtalen omfatter nå alle røntgendiagnoser som leses av i NKK, tidligere bare HD og AD.

Avtalen er sendt de som var på røntgenkurset i høst, og ny avtale vil bli sendt alle de som har avtale per i dag.